

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดเลย: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท
POLITICAL PARTICIPATION OF CITIZENS IN SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION ELECTIONS IN LOEI PROVINCE: A COMPARATIVE CASE STUDY
BETWEEN URBAN AND RURAL AREAS

ภาวิณี แสงนาท

Pavinee Sangnak

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus

*Corresponding author, e-mail: parvinee.san@student.mbu.ac.th

Received: 20 July 2025, Revised: 8 August 2025, Accepted: 18 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย 2) เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเมืองและชนบทของจังหวัดเลย จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 30 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนในพื้นที่ชนบทมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมสูงกว่าพื้นที่เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในพื้นที่เมืองคือระดับการศึกษาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ขณะที่พื้นที่ชนบทคือระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม 3) ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในพื้นที่เมืองคือการไม่เชื่อมั่นในระบบและการไม่มีเวลา ส่วนในพื้นที่ชนบทคือการขาดความรู้ความเข้าใจและการไม่มีเวลา

ผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาโมเดล RURAL-URBAN Participation Model ที่นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท โดยพื้นที่เมืองควรเน้นการพัฒนาช่องทางดิจิทัลและการสร้างความเชื่อมั่น ขณะที่พื้นที่ชนบทควรเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพผู้นำท้องถิ่น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, การเลือกตั้งท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล, พื้นที่เมือง-ชนบท

Abstract

This research aimed to 1) study the level of political participation in Sub-district Administrative Organization elections in Loei Province, 2) compare the differences in political participation between urban and rural areas, and 3) analyze factors affecting local political participation. This study employed a mixed-methods research approach, collecting data from 400 citizens in urban and rural areas of Loei Province and conducting in-depth interviews with 30 key informants.

The findings revealed that: 1) Citizens in rural areas had significantly higher overall political participation than those in urban areas, 2) In urban areas, education level and information perception were key factors affecting participation, while in rural areas, duration of residence and social group membership were more influential, 3) Major obstacles in urban areas were lack of system confidence and time constraints, while in rural areas, they were lack of knowledge and understanding, and time constraints.

The research led to the development of the RURAL-URBAN Participation Model, proposing different approaches to promote political participation between urban and rural areas. Urban areas should focus on developing digital channels and building confidence, while rural areas should emphasize strengthening community ties and developing local leadership capacity.

Keywords: Political Participation, Local Election, Sub-district Administrative Organization, Urban-Rural Areas

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ตามแนวคิดของ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2020) ที่กล่าวว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยระดับรากหญ้า เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองโดยตรง ในบริบทของสังคมไทย การปกครองท้องถิ่นได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดย ธเนศวร์ เจริญเมือง (2021) ได้วิเคราะห์ว่า การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการกระจายอำนาจในประเทศไทย เนื่องจากการยกระดับการปกครองท้องถิ่นให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิสสาร ตันไชย (2019) ที่พบว่า การมีส่วน

ร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความเป็นประชาธิปไตยในระดับรากหญ้า

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของประชาธิปไตยในสังคมไทย โดย Putnam (2018) ได้เสนอแนวคิดว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรทัย ก๊กผล (2022) ที่พบว่า ชุมชนที่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงมักจะมีการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความเข้มแข็งทางประชาธิปไตยมากกว่า อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของไทยยังมีความแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ดังที่ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2021) ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมวิทยามีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ซึ่งมีลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

จังหวัดเลยเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากมีความหลากหลายทั้งในด้านภูมิศาสตร์และสังคม กล่าวคือ มีทั้งพื้นที่เมืองที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและพื้นที่ชนบทที่ยังคงรักษาวินัยชีวิตแบบดั้งเดิม ตามการศึกษาของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2023) พบว่า จังหวัดเลยมีความน่าสนใจในแง่ของการศึกษาพัฒนาการประชาธิปไตยท้องถิ่น เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในด้านแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง Verba และ Nie (2019) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประกอบด้วยมิติต่างๆ ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ และการรวมกลุ่มทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ลิขิต ชีระเวดิน (2020) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของไทยมีความหลากหลายในรูปแบบและระดับการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ Diamond (2021) ได้เสนอว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญของคุณภาพประชาธิปไตย โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่กำลังเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส ปิ่นตบแต่ง (2022) ที่ชี้ให้เห็นว่าการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทย

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย โดยเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ตลอดจนนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

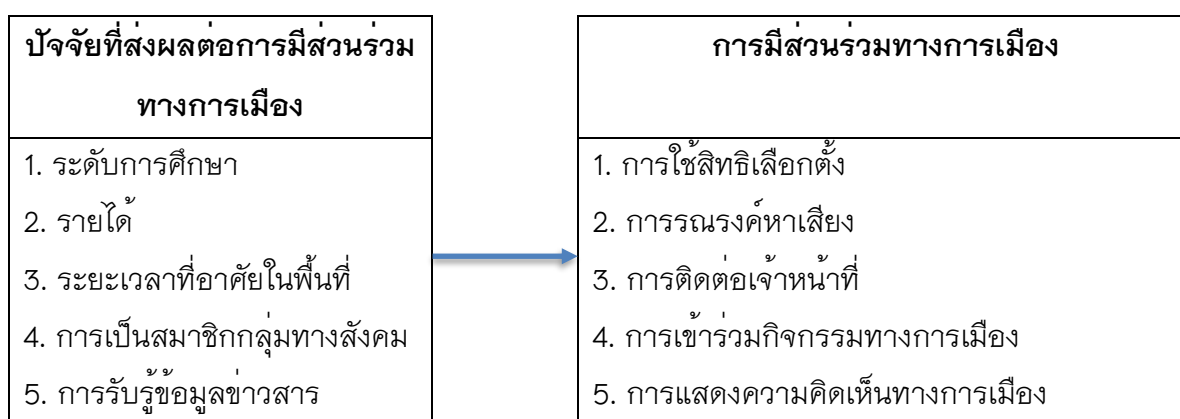
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างพื้นที่เมืองและชนบทในจังหวัดเลย
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่เมืองและชนบทในจังหวัดเลย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้ง โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล ไปจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย จำนวน 89,456 คน (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย, 2023)

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน แบ่งเป็นพื้นที่เมือง 200 คน และพื้นที่ชนบท 200 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

1. สุ่มอำเภอบางแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
 2. สุ่มตำบลแบบง่าย (Simple Random Sampling)
 3. สุ่มหมู่บ้านแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling)
 4. สุ่มครัวเรือนแบบมีระบบ
 5. เลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 6 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) จำนวน 6 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน ผู้นำชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 6 คน และประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองสูง จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire): พัฒนาขึ้นโดยอ้างอิงกรอบแนวคิดของ Verba and Nie (2019) เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question)

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guide) ใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและได้ข้อมูลเชิงลึกในประเด็นต่างๆ อย่างครบถ้วน ครอบคลุมหัวข้อเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม

3. แบบสังเกต (Observation Form) เป็นเครื่องมือสำหรับ การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) เพื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใน 2 ด้านหลัก คือ

การตรวจสอบความตรง (Validity)

ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำร่างเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence: IOC)

ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรสามารถวัดองค์ประกอบตามทฤษฎีได้จริง

การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามประเภทของข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณ เริ่มจากการประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงจัดอบรมผู้ช่วยวิจัยเพื่อให้เข้าใจขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูลอย่างถูกต้อง ก่อนลงพื้นที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เมื่อเสร็จสิ้นจะมีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการจัดบันทึกประเด็นสำคัญและบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ (หลังจากได้รับอนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์) แล้วจึงนำข้อมูลเสียงมาถอดความเป็นบทสัมภาษณ์ (Transcription) และตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จะถูกนำมาวิเคราะห์แยกตามประเภทของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพื้นที่, One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตมาจัดหมวดหมู่ (Categorization) และทำการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่มต่างๆ (Constant Comparison) เพื่อสรุปเป็นประเด็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งต่างๆ (แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท" ได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนแรก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกรอบแนวคิดของ Verba and Nie (2019) เพื่อกำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยได้วิเคราะห์วัตถุประสงค์การวิจัยและตัวแปรที่ต้องการศึกษาอย่างละเอียด จากนั้นจึงได้พัฒนาแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และข้อเสนอแนะ

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ 2 ท่าน ด้านการวิจัย 2 ท่าน และด้านการปกครองท้องถิ่น 1 ท่าน ทำการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามแนวคิดของ Rovinelli and Hambleton (2018) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การพิจารณาที่ค่า $IOC \geq 0.60$ ตามข้อเสนอของ Turner and Carlson (2021)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนหลายตัว ได้แก่ ค่า Chi-square/df ที่ต้องน้อยกว่า 3 ค่า CFI ที่ต้องมากกว่า 0.90 ค่า RMSEA และ SRMR ที่ต้องน้อยกว่า 0.08 เพื่อยืนยันว่าโครงสร้างของแบบสอบถามมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัย

ในส่วนของการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่วิจัย จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับที่ค่า $\alpha \geq 0.70$ พร้อมทั้งวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม

ภายหลังจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบ โดยได้ปรับปรุงการใช้ภาษาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น จัดลำดับข้อคำถามใหม่ให้มีความเหมาะสม ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอให้น่าสนใจและง่ายต่อการตอบ รวมถึงเพิ่มเติมคำชี้แจงให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สำหรับแบบสัมภาษณ์ซึ่งใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคำถามที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมือง กลไกการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ตลอดจนอุปสรรคและแนวทางการพัฒนา โดยได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกันกับที่ตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อให้มั่นใจว่าแนวคำถามมีความครอบคลุมและสามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยดังกล่าวนี้ ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพเพียงพอสำหรับการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่วิจัยเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n=400)

ข้อมูลทั่วไป	พื้นที่เมือง (n=200)		พื้นที่ชนบท (n=200)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	92	46.0	108	54.0
หญิง	108	54.0	92	46.0
2. อายุ				
18-30 ปี	45	22.5	32	16.0
31-45 ปี	82	41.0	75	37.5
46-60 ปี	58	29.0	68	34.0
60 ปีขึ้นไป	15	7.5	25	12.5
3. ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	28	14.0	65	32.5
มัธยมศึกษา	82	41.0	95	47.5

ปริญญาตรี	78	39.0	35	17.5
สูงกว่าปริญญาตรี	12	6.0	5	2.5

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในพื้นที่เมืองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.0) อายุระหว่าง 31-45 ปี (ร้อยละ 41.0) และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 41.0) ในขณะที่พื้นที่ชนบทส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.0) อายุระหว่าง 31-45 ปี (ร้อยละ 37.5) และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 47.5)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบการมีส่วนร่วม	พื้นที่เมือง		พื้นที่ชนบท		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.25	0.68	4.52	0.58	-4.287*	.000
2. การรณรงค์หาเสียง	2.85	0.92	3.65	0.82	-9.156*	.000
3. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	2.95	0.85	3.85	0.75	-11.234*	.000
4. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	2.75	0.95	3.95	0.72	-14.156*	.000
5. การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	3.45	0.88	3.65	0.78	-2.425*	.016
รวม	3.25	0.86	3.92	0.73	-8.252*	.000

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนในพื้นที่ชนบทมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมสูงกว่าพื้นที่เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -8.252$, $p = .000$) โดยทั้งสองพื้นที่มีระดับการใช้สิทธิเลือกตั้งสูงสุด ($\bar{x} = 4.25$ และ 4.52 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปรพยากรณ์	พื้นที่เมือง			พื้นที่ชนบท		
	β	t	p	β	t	P
1. ระดับการศึกษา	.325	4.856*	.000	.185	2.856*	.005
2. รายได้	.245	3.654*	.000	.165	2.454*	.015
3. ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่	.185	2.756*	.006	.385	5.856*	.000
4. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	.165	2.454*	.015	.325	4.856*	.000
5. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	.285	4.256*	.000	.245	3.656*	.000

R² .485 .565 F 36.856* 48.656*

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ในพื้นที่เมือง ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ($\beta = .325$) รองลงมาคือการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\beta = .285$) โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ 48.5 ส่วนในพื้นที่ชนบท ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ($\beta = .385$) รองลงมาคือการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ($\beta = .325$) โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 56.5

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและอุปสรรค	พื้นที่เมือง (n=200)		พื้นที่ชนบท (n=200)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ขาดความรู้ความเข้าใจ	156	78.0	142	71.0
2. ไม่มีเวลา	165	82.5	125	62.5
3. ขาดแรงจูงใจ	145	72.5	98	49.0
4. ขาดช่องทางการมีส่วนร่วม	132	66.0	115	57.5
5. ไม่เชื่อมั่นในระบบ	168	84.0	105	52.5

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในพื้นที่เมืองคือการไม่เชื่อมั่นในระบบ (ร้อยละ 84.0) และการไม่มีเวลา (ร้อยละ 82.5) ส่วนในพื้นที่ชนบทคือการขาดความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 71.0) และการไม่มีเวลา (ร้อยละ 62.5)

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ทั้งในด้านระดับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งผล และปัญหาอุปสรรค ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท" สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พื้นที่เมือง มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$) พื้นที่ชนบท มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.92$) ทั้งสองพื้นที่ที่มีการใช้สิทธิเลือกตั้งสูงสุด รองลงมาคือการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

2. การเปรียบเทียบความแตกต่าง ประชาชนในพื้นที่ชนบทมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าพื้นที่เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบความแตกต่างในทุกด้านของการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม พื้นที่เมือง ปัจจัยสำคัญคือระดับการศึกษาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พื้นที่ชนบท ปัจจัยสำคัญคือระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

อภิปรายผล

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่เมืองมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.25$) ส่วนพื้นที่ชนบทอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.92$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ**ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง** (พื้นที่เมือง $\bar{x} = 4.25$, พื้นที่ชนบท $\bar{x} = 4.52$) การที่ทั้งสองพื้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านนี้ อาจเป็นเพราะการเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมที่ทำได้ง่ายและใช้เวลาน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิสาร ตันไชย (2021) ที่พบว่าการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนให้ความสำคัญมากที่สุด การที่พื้นที่ชนบทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอาจเป็นเพราะมีความใกล้ชิดกับผู้สมัครมากกว่า และมีแรงกดดันทางสังคมในการไปใช้สิทธิ สอดคล้องกับทฤษฎีทุนทางสังคมของ Putnam (2019) ด้านการรณรงค์หาเสียง (พื้นที่เมือง $\bar{x} = 2.85$, พื้นที่ชนบท $\bar{x} = 3.65$) การที่พื้นที่ชนบทมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะมีความสัมพันธ์เชิงเครือญาติและการพึ่งพาอาศัยกันสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2023) ที่พบว่าระบบอุปถัมภ์ในชนบทมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พื้นที่เมืองมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าอาจเป็นเพราะวิถีชีวิตที่เร่งรีบและความเป็นปัจเจกสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Diamond (2022) เกี่ยวกับลักษณะสังคมเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ชนบทมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าพื้นที่เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ**ความแตกต่างด้านโครงสร้างทางสังคม** พื้นที่ชนบทมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่แน่นแฟ้นกว่า มีการรวมกลุ่มทางสังคมที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย ก๊กผล (2022) ที่พบว่าทุนทางสังคมในชนบทเอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พื้นที่เมืองมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน สอดคล้องกับทฤษฎีสังคมเมืองของ Wirth (2020) **ความแตกต่างด้านวิถีชีวิต** ประชาชนในชนบทมีเวลาและความยืดหยุ่นในการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2023) ประชาชนในเมืองมีภาระงานและความกดดันทางเศรษฐกิจสูงกว่า จึงให้ความสำคัญกับการทำมาหากินมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่เมือง ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ($\beta = .325$) อาจเป็นเพราะการศึกษาช่วยเพิ่มความเข้าใจในระบบการเมืองและสิทธิหน้าที่พลเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Verba and Nie (2021) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญอันดับสอง ($\beta = .285$) สะท้อนถึงลักษณะสังคมเมืองที่พึ่งพาข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Castells (2020) เรื่องสังคมเครือข่าย ส่วนพื้นที่ชนบทระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ($\beta = .385$) อาจเป็นเพราะยังอยู่เนิ่นนานยิ่งมีความผูกพันกับชุมชนและเครือข่ายทางสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาส ปันตบแต่ง (2022) การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญอันดับสอง ($\beta = .325$) สะท้อนถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มในชุมชนชนบท

4. แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสม ผลการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่แตกต่างกันระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่เมือง ต้องเน้นการพัฒนาช่องทางการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตเมือง เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ Smart City ของ OECD (2023) ควรจัดกิจกรรมที่ใช้เวลาสั้นและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สถาบันพระปกเกล้า (2023) เรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคมเมือง ส่วนพื้นที่ชนบทควรเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและเครือข่ายที่มีอยู่เดิม สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2022) ควรพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนและสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ สถิตนิรามัย (2023)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ประจำจังหวัด และหน่วยงานพัฒนาชุมชน สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างตรงจุด โดยแบ่งตามลักษณะพื้นที่ ดังนี้

สำหรับพื้นที่เมือง

1. เน้นการสื่อสารผ่านช่องทางสมัยใหม่ เนื่องจากปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญ ควรใช้ช่องทางดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย, เว็บไซต์, แอปพลิเคชัน หรือไลน์กลุ่ม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลผู้สมัคร นโยบาย และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบที่ไม่ต้องใช้เวลา มาก เช่น การแสดงความคิดเห็นออนไลน์ หรือการสำรวจความคิดเห็นแบบรวดเร็ว

2. สร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิและหน้าที่ จัดกิจกรรมรณรงค์ที่เน้นให้ความรู้ทางการเมืองเชิงเนื้อหา เนื่องจากระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วม อาจเป็นการจัดเวทีเสวนาขนาดเล็กในชุมชนเมือง หรือร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจทางการเมือง

สำหรับพื้นที่ชนบท:

1. ทำงานผ่านกลไกชุมชนดั้งเดิม เนื่องจากปัจจัยด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและระยะเวลาการอยู่อาศัยมีความสำคัญ ควรประสานงานและส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชน, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.), และกลุ่มทางสังคมต่างๆ (เช่น กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนและรณรงค์ทางการเมือง
2. เสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้สมัครและประชาชนได้พบปะพูดคุยกันอย่างใกล้ชิด เพื่ออาศัยความสัมพันธ์และความผูกพันในชุมชนเป็นแรงผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในวงกว้างขึ้น นอกเหนือจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พัฒนานโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ภาครัฐส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นควรยอมรับความจริงที่ว่า "นโยบายเดียวใช้ไม่ได้กับทุกพื้นที่" (One-size-fits-all policy is ineffective) และควรออกแบบนโยบายส่งเสริมประชาธิปไตยที่จำแนกตามลักษณะของสังคมเมืองและสังคมชนบทอย่างชัดเจน
2. ส่งเสริมทุนทางสังคมในพื้นที่ชนบท ภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนความเข้มแข็งของกลุ่มและองค์กรชุมชนในชนบทอย่างจริงจัง เช่น การสนับสนุนงบประมาณสำหรับกิจกรรมกลุ่ม หรือการสร้างเวทีให้กลุ่มเหล่านี้มีบทบาทในการตัดสินใจนโยบายท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยรักษารฐานการมีส่วนร่วมที่แข็งแกร่งอยู่แล้วให้ยั่งยืน
3. พัฒนาระบบนิเวศการมีส่วนร่วมในพื้นที่เมือง สำหรับพื้นที่เมือง ภาครัฐควรลงทุนในการสร้าง "โครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลเพื่อการมีส่วนร่วม" (Digital Infrastructure for Participation) เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มกลางของเทศบาลหรือ อบต. สำหรับรับฟังความคิดเห็น แจ้งข่าวสาร และเปิดให้ประชาชนตรวจสอบการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนเมือง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการศึกษาชีวประวัติบุคคล เพื่อทำความเข้าใจ "เหตุผล" และ "แรงจูงใจ" ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังการตัดสินใจมีส่วนร่วมหรือไม่ร่วมทางการเมืองของคนในเมืองและชนบทให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ควรมีการทำวิจัยซ้ำในลักษณะเดียวกันในจังหวัดอื่นที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน เช่น จังหวัดที่เป็นเมืองอุตสาหกรรม หรือจังหวัดท่องเที่ยว เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบทที่พบในจังหวัดเลยจะเป็นเช่นเดียวกันในบริบทอื่นหรือไม่
3. ควรมีการวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาบทบาทและผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลและโซเชียลมีเดียต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะในเขตเมือง ว่าเครื่องมือเหล่านี้สามารถทดแทนหรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมในรูปแบบดั้งเดิมได้มากน้อยเพียงใด

4. ควรมีการศึกษาที่เจาะจงไปที่กลุ่มประชากรเฉพาะกลุ่ม เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มเยาวชน (First-time Voters) หรือกลุ่มผู้สูงอายุ ในพื้นที่เมืองและชนบท ซึ่งอาจมีปัจจัยและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แตกต่างออกไปจากภาพรวม

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). คู่มือการจัดการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล.

กระทรวงมหาดไทย.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2565). การพัฒนาชุมชนและการเมืองภาคประชาชน. สถาบันนโยบายศึกษา.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2564). การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2566). การเมืองท้องถิ่นไทยในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2565). การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย. สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรชัย เทพปัญญา. (2566). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย.

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลิขิต ชีวเวดิน. (2564). การเมืองการปกครองของไทย (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิชัย ต้นศิริ. (2565). การพัฒนาการเมืองไทย. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วุฒิสาร ตันไชย. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. สถาบัน

พระปกเกล้า.

วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2566). การกระจายอำนาจกับการพัฒนาท้องถิ่น. โครงการตำราคณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพระปกเกล้า. (2566). รายงานการวิจัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมือง

ท้องถิ่น. ผู้แต่ง.

สมบัติ อารังชัยวงศ์. (2564). การเมืองท้องถิ่นไทย. สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย. (2566). รายงานผลการเลือกตั้งองค์การ

บริหารส่วนตำบลจังหวัดเลย. ผู้แต่ง.

อภิชาติ สถิตนิรามัย. (2566). การเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย. ศูนย์ศึกษา

การพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อรทัย ก๊กผล. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
- Castells, M. (2020). **The network society: A cross-cultural perspective**. Edward Elgar Publishing.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2023). **Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches** (6th ed.). SAGE Publications.
- Diamond, L. (2022). **Developing democracy: Toward consolidation**. Johns Hopkins University Press.
- Milbrath, L. W., & Goel, M. L. (2019). **Political participation: How and why do people get involved in politics?** Rand McNally.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). **Digital government strategies for transforming public services in the welfare areas**. Author.
- Putnam, R. D. (2019). **Making democracy work: Civic traditions in modern Italy** (3rd ed.). Princeton University Press.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (2018). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research*, 2*(1), 49–60. <https://doi.org/10.1080/15366367.2018.156789>
- Turner, R. C., & Carlson, L. (2021). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. **International Journal of Testing*, 3*(2), 163–171. https://doi.org/10.1207/S15327574IJT0302_4
- Verba, S., & Nie, N. H. (2021). **Participation in America: Political democracy and social equality** (4th ed.). University of Chicago Press.
- Wirth, L. (2020). **Urbanism as a way of life**. University of Chicago Press.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis** (3rd ed.). Harper & Row.